

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 86

20.08.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: საჩხერის და ჭიათურის მუნიციპალიტეტებში, ქარის ელექტროსადგურის (დადგმული სიმძლავრე 85 მგვტ) მშენებლობა და ექსპლუატაცია, ქვესადგურის განთავსება და ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანა.

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „უსასრულო ენერჯია“, ქ. თბილისის, ვაკე-საბურთალოს რაიონი, იური გაგარინის ქ. N24, სართული 2, (ოთახები N13-N26-ის ჩათვლით).

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: საჩხერისა და ჭიათურის მუნიციპალიტეტები.

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 24.06.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „დაბლიუიჯი ენვი კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „უსასრულო ენერჯის“ მიერ წარმოდგენილია საჩხერისა და ჭიათურის მუნიციპალიტეტში, იმერეთი-1 ქარის ელექტროსადგურის (დადგმული სიმძლავრით 85 მგვტ) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის, ქვესადგურის განთავსებისა და ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, პროექტის განსახორციელებლად შერჩეული ტერიტორია მდებარეობს ძირითადად საჩხერის მუნიციპალიტეტში, კერძოდ კი კორბოულის და ჭალოვანის თემების ტერიტორიაზე და ნაწილობრივ - ჭიათურის მუნიციპალიტეტის სოფელ ბერეთისას (ნიგოზეთის თემი) ნაკვეთებზე. პროექტით გათვალისწინებულია იმერეთი-1 ქარის ელექტროსადგურის მოწყობა, რომლის ჯამური დადგმული სიმძლავრე იქნება დაახლოებით 85 მგვტ. იგეგმება 22-23-მდე ტურბინის დამონტაჟება. თითოეულის სიმძლავრე იქნება არაუმეტეს 4.8 მგვტ-ისა. ტურბინების განთავსებისთვის განიხილება 29 სავარაუდო ადგილი. მათი წინასწარ შერჩეული უბნების კოორდინატები წარმოდგენილია სკოპინგის ანგარიშში.

ქარის ელექტროსადგური იმერეთის საბაზისო სტრუქტურას წარმოადგენს: ქარის ტურბინა-გენერატორებს, ფუნდამენტებისა და ამწე-კრანის სამონტაჟო მოედნის ჩათვლით; მისასვლელ და მომსახურების გზებს; შიდა ოპტიკურ, მიწისქვეშა საშუალო ვოლტაჟის ქსელს და შიდა 33 კილოვოლტიანი გადამცემი ხაზების ქსელს; საოპერაციო შენობას და მომსახურების ცენტრს ქარის ელექტროსადგურისთვის; ახალ 500/33 კვ ქვესადგურს და 500 კვ ეგხ ქართლი-2-თან მიერთების 500კვ-იან ქსელს.

სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ 500/33 კვ ქვესადგურ იმერეთის მშენებლობის მთავარ დანიშნულებას წარმოადგენს თითოეული ტურბინის მიერ წარმოებული ელექტროენერჯის შეკრება, ტრანსფორმაცია და 500კვ ეგხ ქართლი-2-ის მეშვეობით

საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელისთვის მიწოდება. ახალი ქვესადგური იმერეთის აშენება იგეგმება არსებული 500კვ ეგხ ქართლი -2-დან 500 მეტრის რადიუსში.

პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია ცვლადი სიჩქარის ქარის ტურბინების გამოყენება, რომელთა როტორის დიამეტრი არ აღემატება 150 მ-ს, ხოლო საანგარიშო სიმძლავრე 4800 კვტ-ს. ტურბინები გათვალისწინებულია 50ჰც და 60ჰც სიხშირეებისათვის. ქარის ტურბინების საძირკვლების მოწყობა იგეგმება დაახლოებით 1,5 მ სიღრმის და 25 მ დიამეტრის მანძილზე.

სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ საკვლევი ტერიტორიიდან უახლოესი დასახლება მდებარეობს ტურბინის პირობითი განთავსების უბნიდან არა უახლოეს 1კმ-ში, თუმცა დოკუმენტაციის დანართში მოცემული GIS shape ფაილების გადამოწმებისას დადგინდა, რომ უახლოესი მოსახლე ტურბინის განთავსებიდან დაახლოებით 500 მ-ში ფიქსირდება.

შერჩეულ ტერიტორიაზე განთავსებულია ბაქო-სუფსის ნავთობსადენი, რომლის ოპერირებასაც ახდენს BP Georgia. ასევე საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში ხვდება აღმოსავლეთ- დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენების რამდენიმე უბანი, რომლის ექსპლუატაციას ახორციელებს საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დაზიანება მოსალოდნელია მისასვლელი გზების მშენებლობის, ტურბინების ელექტროსადგურის შიდა მიწისქვეშა კაბელების გაყვანის და ქვესადგურის დანადგარების საძირკვლების მოწყობის, ასევე სხვა დამხმარე სტრუქტურების მშენებლობის პროცესში. აღნიშნული სამუშაოების შესრულების დროს ასევე არსებობს, ნიადაგის და გრუნტის საწვავით და/ან ზეთით (მანქანა-მოწყობილობებიდან ნაწვეთი; საწვავის/ზეთის ავზიდან დაღვრილი მასალა) და ნარჩენებით დაზინძურების რისკი.

სპეციფიური ტვირთების გადასატანად და სამშენებლო მოედნებამდე მისასვლელად გამოყენებული იქნება არსებული გზა, რომელიც საჭიროებს მოწესრიგება/გაფართოვებას. სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით დაგეგმილია აღნიშნული არსებული გზის გაგანიერება და კეთილმოწყობა, ასევე მისასვლელი გზების მოსაწყობად საჭირო იქნება ახალი ტერიტორიების ათვისება.

სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ იმერეთი 1 ქარის ელექტროსადგურის საპროექტო ტერიტორია არ ჰკვეთს არსებულ დაცულ ტერიტორიებს, თუმცა ქარის ელექტროსადგურის ერთი ტურბინა განლაგებულია ზურმუხტის ქსელის შემოთავაზებული საიტის (სურამი 2 GE0000049) საზღვრიდან 170 მ-ის დაშორებით. საქართველოს მთავრობა გეგმავს, რომ აღნიშნულ საიტს 2019 წლის ბოლოს მინიჭოს ოფიციალურად ნომინირებული კანდიდატი ზურმუხტის უბნის-სურამი 2 GE0000049 სტატუსი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით საჩხერის მუნიციპალიტეტში, სოფელ კორბოულსა და ჭალოვანის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. განხილვას ესწრებოდა სოფელ კორბოულისა და ჭალოვანის

მოსახლეობა, ასევე საქმიანობის განმახორციელებელი შპს „უსასრულო ენერჯის“, და ასევე შპს „დაბლიუიჯი ენვი კონსალტინგის“ წარმომადგენელი. საჯარო განხილვაზე აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით მოსახლეობის მხრიდან შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სამინისტროში საზოგადოების წერილობითი შენიშვნები არ შემოსულა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად,** გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.
4. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის აღწერა;
 - ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - დაგეგმილი საქმიანობის მიმდებარე ტერიტორიაზე, (მათ შორის რეგიონში) მსგავსი ტიპის არსებული ან/და დაგეგმილ საქმიანობებთან კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება.
 - ქარის ელექტროსადგურის, ქვესადგურისა და ეგზ-ის ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
 - ქარის ელექტროსადგურის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები (მათ შორის, ტურბინების ტექნიკური პარამეტრები);
 - ქარის ელექტროსადგურის შემადგენელი ობიექტების, მისასვლელი გზების, სანაყაროების და სამშენებლო ბანაკის (არსებობის შემთხვევაში) shape ფაილები;

- ქარის ელექტროსადგურის, ქვესადგურისა და ეგხ-ის ყველა ინფრასტრუქტურული ობიექტის დაშორება მოსახლეობასთან (დასახლებული პუნქტის მითითებით, ცხრილის სახით) კონკრეტული მანძილების მითითებით;
- საპროექტო ქარის ელექტროსადგურის, ქვესადგურისა და ეგხ-ის ძირითადი ტექნიკური მახასიათებლების ცხრილი და პროექტის განმარტებითი ბარათი, ყველა შემადგენელი ნაგებობების აღწერით;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ქარის ელექტროსადგურის ინფრასტრუქტურული ობიექტების (ტრანსფორმატორების, ქვესადგურის, კაბელების და ინვერტორების) განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- ქვესადგურისა და ეგხ-ს ინფრასტრუქტურული ობიექტების და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
- ქვესადგურის და ეგხ-ს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები: ტექნოლოგიური ალტერნატივები შესაბამისი დასაბუთებით, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა shape ფაილებით;
- ქვესადგურის და ეგხ-ს განთავსების ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
- დაზუსტებული მონაცემები საპროექტო ეგხ-ს შერჩეული ალტერნატივის გასხვისების დერეფანში მოქცეული კერძო მესაკუთრეების შესახებ, ხაზობრივი ნაგებობების შესახებ ინფორმაცია (ტექნიკური გადაწყვეტა);
- ქვესადგურის და ეგხ-ს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- სამშენებლო მოედნის და მასალის დასაწყობების მოედნების აღწერა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- დაგეგმილი პროექტის ინფრასტრუქტურის განთავსებისთვის საჭირო ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციასთან დაკავშირებული საკითხები („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით).
- სამშენებლო ტექნიკის ტრანსპორტირების მარშრუტი და სქემა;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- მშენებლობის მეთოდების აღწერა;
- როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება ქარის ელექტროსადგურის, ქვესადგურისა და ეგხ-ს, ასევე მისი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა;
- პროექტის მშენებლობაზე და მისი ოპერირების პროცესში დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- ქარის ელექტროსადგურის და მისი ყველა ინფრასტრუქტურის მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- წარმოქმნილი გამონამუშევარი ქანების მართვის საკითხები. იგეგმება თუ არა მათი გამოყენება როგორც ინერტული მასალა გზების ან ქარის ელექტროსადგურის

ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პროცესში. თუ იგეგმება მიახლოებითი გაანგარიშება პროცენტებში და ინფრასტრუქტურის დეტალური მოცემულობა;

- სად იგეგმება მშენებლობაში გამოყენებისთვის ფუჭი ქანების დროებითი და საბოლოო განთავსება. კერძოდ, ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) ადგილმდებარეობის კოორდინატები და სანაყაროების პროექტი.
- საპროექტო ტერიტორიის სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგებისა (ინდივიდუალურად თუ წყალმომარაგების სისტემებიდან) და სამეურნეო-ფეკალური წყლების არინების შესახებ ინფორმაცია;

4.2 ძირითადი სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია მათ შორის:

- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა (არსებობის შემთხვევაში);
- ბანაკის განთავსების ადგილის კოორდინატები და მისი ფართობი;
- ქარის ელექტროსადგურის, ქვესადგურისა და ეგხ-ს მშენებლობისთვის საჭირო არსებული და გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის ჩამონათვალი და აღწერა;
- წყალმომარაგების პროექტის აღწერა, შესაბამისი ნახაზებით თუ როგორ მოხდება სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება (ინდივიდუალურად თუ წყალმომარაგების სისტემებიდან);
- სამშენებლო ბანაკის და საპროექტო ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი;
- ძირითად სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპი და ტევადობა.

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროლოგიური პირობები;
- მისასვლელი გზებისა და ქარის ტურბინების განთავსების უბნების საინჟინრო გეოლოგიური პირობები (უნდა მოიცავდეს საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერაც).
- მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები და შედეგები: ჭაბურღილების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, ლაბორატორიულ კვლევები, გრუნტის ლაბორატორიული კვლევის შედეგები, ასევე საპროექტო დერეფანში საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია, ქვათაცვენა) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობები და აღწერა. გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებების (დამცავი ნაგებობები, ფერდობების დატერასება და ა.შ.) შესახებ ინფორმაცია.
- ქვესადგურის და ეგხ-ს განთავსების ტერიტორიის გეოლოგიური კვლევები და ჰიდროგეოლოგიური კვლევები;
- სამშენებლო არეალის გეოდინამიკური პროცესების რუკა პოტენციური მეწყერსაშიში უბნების გამოყოფით.
- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;

- საპროექტო ტერიტორიის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერა;
- გრუნტის წყლების ნიშნულის შესახებ ინფორმაცია, საინჟინრო გეოლოგიურ კვლევაზე დაფუძნებული;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე;
- ინფორმაცია მოსალოდნელი აფეთქებითი სამუშაოების შესაძლო ზემოქმედების შესახებ.

4.4 ბიოლოგიური გარემო:

- საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და სავლე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, სავლე კვლევის შედეგები;
- ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების სახეობრივი შემადგენლობის და მახასიათებლების დეტალური კვლევა (ტაქსაცია); ჭრის შედეგად მიყენებული ზემოქმედება ეროვნული კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე; ზემოქმედების თავიდან აცილების გეგმის დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე (აგრეთვე ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს „წითელ ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკონპენსაციო ღონისძიებებზე; ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები წარმოდგენილ იქნას ფოტომასალასთან ერთად.
- სკოპინგის ანგარიშში მითითებული ფრინველები და ხელფრთიანების „დეტალური ეკოლოგიური კვლევის“ შედეგები, ფოტომასალასთან ერთად; პროექტის განხორციელებით გამოწვეული შესაძლო ზემოქმედების სახეების დეტალური აღწერა, კონკრეტული, ეფექტური შემარბილებელი ღონისძიებებით;
- ჩატარებულ კვლევებზე დაყრდნობით შემუშავებული შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა, სადაც ასახული იქნება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე (განსაკუთრებით ორნითოფაუნაზე და ხელფრთიანებზე, ასევე შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე) დაკვირვების საკითხი.

4.5 საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწყობის საკითხები:

- ინფორმაცია პროექტის არეალში არსებული გზების შესახებ;
- ინფორმაცია ახალი გზების მოწყობის შესახებ;
- მისასვლელი გზების საჭიროებისა და აღნიშნული გზების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
- ინფორმაცია გზების მოწყობის ეტაპზე დამატებითი ასათვისებელი ტერიტორიის შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიაზე დაგეგმილი საგზაო მარშრუტების დეტალური დაზუსტება.

- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული გზების მოწყობისა და გაუმჯობესების ეტაპზე მოსაწყობი წყალარინების სისტემის აღწერა;
 - გზების მოწყობის ყველა შესაძლო ალტერნატივის დეტალური განხილვა.
- 5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:**
- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას, გაბნევის ანგარიში;
 - ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
 - ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება;
 - მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე. შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე. შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
 - მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატის მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება, ზემოქმედების დახასიათება (მათ შორის წითელი ნუსხის), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე. მათზე ზემოქმედების (ჭრის) შემთხვევაში, წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობების და რაოდენობის მითითებით. ზემოქმედება ეროვნული კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატზე. ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში ჰაბიტატის აღდგენის ღონისძიებებზე.
 - ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების თავი;
 - ვიზუალურ-ლანდშაფტური ცვლილებით გამოწვეული ზემოქმედება;
 - შუქ-ჩრდილების ციმციმით გამოწვეული ზემოქმედება;
 - ყინულის ცვენით გამოწვეული ზემოქმედება;
 - საჰაერო ხომალდების უსაფრთხოების საკითხის განხილვა;
 - ელჭექის რისკის შეფასება;
 - ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
 - ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- მშენებლობის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ქარის ელექტროსადგურის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);
- ქარის ელექტროსადგურის შემადგენელი ობიექტების საპროექტო ნახაზები (ზომების მითითებით), კერძოდ: გენ-გეგმა (ექსპლიკაციით); ქვესადგურის (ტრანსფორმატორებს, კაბელებს და ინვერტორებს) გეგმა;

6. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- ქარის ელექტროსადგურის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით.
- ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით, შესაბამისი გვერდების მითითებით);
- ინფორმაცია გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისას გამოყენებული ლიტერატურისა და ნორმატიული დოკუმენტების შესახებ;
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით).
- მიწის სამუშაოების განხორციელების პროცესში არსებობს ალურიცხავი არქეოლოგიური ობიექტის გამოვლენის რისკი, აქედან გამომდინარე საპროექტო ტერიტორიაზე უნდა განხორციელდეს კანონმდებლობით გათვალისწინებული კვლევითი სამუშაოები, ხოლო კვლევების ანგარიშები უნდა წარედგინოს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს, შესაბამისი დასკვნის მოსამზადებლად;
- გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედების შეფასებას და მისი აუცილებლობის დასაბუთებას, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში.
- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მისაღებად წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში, ასახული უნდა იქნას ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების სახეობრივი შემადგენლობის და მახასიათებლების დეტალური კვლევა (ტაქსაცია). საქართველო “წითელი ნუსხის“ სახეობების ჭრის შემთხვევაში, ანგარიშში აისახოს ქარის ელექტროსადგურის რომელი ინფრასტრუქტურის განთავსების ადგილას იგეგმება დაცული სახეობების ჭრა და რა რაოდენობით.
- „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული

სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის 21987 გრძივი მეტრი ფიქსირდება სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. კერძოდ, ჭიათურა-საჩხერის სატყეო უბნის ლიჩის სატყეო კვარტალი №33; №34; №35; №40; №45; №51 და №57-ში და ცხამის სატყეო უბნის კვარტალ №35-ში. **ანგარიშში წარმოდგენილი ალტერნატივებიდან არჩეულ იქნეს ის ალტერნატივა, რომლის განხორციელებასაც ნაკლები ზემოქმედება ექნება ტყის საფარზე.** ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა უნდა შეთანხმდეს სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან და სამინისტროში წარმოდგენილი უნდა იყოს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

- ნავთობისა და გაზის კორპორაციასა და კომპანია BP-ის წარმომადგენლობასთან მოხდეს შეთანხმება და ტექნიკური გადაწყვეტა გზმ-ს ეტაპზე, საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ ნავთობსადენის და გაზსადენის ბუფერში მოსაწყობი ხაზობრივი ნაგებობის შესახებ;

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „უსასრულო ენერჯის“ მიერ წარმოდგენილ საჩხერისა და ჭიათურის მუნიციპალიტეტებში, იმერეთი-1 ქარის ელექტროსადგურის (დადგმული სიმძლავრით 85 მგვტ) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის, ქვესადგურის განთავსებისა და ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანის პროექტზე სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.